

Stockholm 2010-02-28

Naturvårdsverket

106 38 Stockholm

Ang. underhandsremiss av SNV m fl myndigheters förslag till genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128.

Föreningen Foder och Spannmål (FS) har beretts möjlighet att yttra sig över rubricerat förslag och får med anledning härav anföra följande.

FS:s medlemsföretag utgörs av företag som tillverkar respektive handlar med foderprodukter, utsäde, spannmål, gödselmedel, växtskyddsmedel och andra insatsvaror till lantbruket. FS kommer i det följande i första hand lämna synpunkter på de avsnitt som är direkt förknippade med sådan verksamhet.

Allmänt

FS är i grunden mycket positiva till att det i ett hållbarhetssyfte arbetas med handlingsplaner, utbildning, information och utrustningskrav. Det är av flera skäl, bl a miljömässiga och konkurrensmässiga, av särskild vikt att ett sådant arbete sker samordnat och gemensamt för hela EU. Det finns emellertid ett antal grundläggande och övergripande svagheter i föreliggande implementeringsförslag, som har att göra med vilka utgångspunkter myndigheterna tagit sig an direktivet. I mångt och mycket är det fråga om att sätta in användningen av bekämpningsmedel i ett större sammanhang. FS lämnar nedan först ett antal övergripande synpunkter med utgångspunkt i sådana sammanhang samt avslutar med några detaljsynpunkter på områden som mer direkt berör föreningens medlemmar.

Övergripande synpunkter

Om användandet av bekämpningsmedel

Att odla marken har visat sig vara ett mycket effektivt sett för människan att skaffa föda. Bara det faktum att man odlar en gröda på ett fält innebär emellertid ett ingrepp i naturen. Detta ingrepp medför i sig ett antal konsekvenser, såväl negativa som positiva för bl a miljön, andra växter, jorden, vattnet, djur m m. Att en växtart etableras i hög täthet på en begränsad yta medför t ex att betingelserna för olika former av angrepp på växterna ökar dramatiskt. Sådana angrepp kan medföra att grödan blir otjänlig eller t o m giftig som människoföda och/eller stora produktionsbortfall. För att förhindra allvarliga skadeangrepp använder man sig av ett flertal olika metoder, varav användning av beprövade och godkända bekämpningsmedel i dagsläget är en helt nödvändig del.

Poängen med ovanstående, visserligen förenklade, men dock, beskrivning av modern växtodling är att framhålla att bekämpningsmedel i grunden är något som är mycket positivt, något som *förhindrar* skada, något som är avgörande för att säkerställa tillgång på bra och sunda livsmedel. Att bekämpningsmedel också kan medföra icke önskvärda effekter, skall man naturligtvis inte bortse ifrån, men dessa måste ställas i relation till nyttan. Denna avvägning mellan nytta och skada saknas, enligt FS, i hög grad i svenska myndigheters handläggning av växtskyddsmedelsärenden och här ifrågavarande förslag utgör inget undantag. Man utgår i implementeringsförslaget således från skadan, utan att sätta in användningen i ett större sammanhang, vilket enligt FS inte beror på brister i direktivet, utan på myndigheternas tolkningar och slutsatser.

Ovanstående kan exemplifieras med följande.

Målsättningen med den temainriktade strategin uttrycks på följande sätt i det 6:e miljöhandlingsprogrammet (sid 11 i Beskrivande PM):

” Minska påverkan av bekämpningsmedel för människors hälsa och miljön och, mer allmänt, åstadkomma en mer hållbar användning av bekämpningsmedel samt en betydande total minskning av riskerna och av användningen av bekämpningsmedel som är förenlig med ett tillräckligt skydd av grödor. De bekämpningsmedel som är beständiga eller anrikas i miljön eller är toxiska eller har andra negativa egenskaper bör ersättas med mindre farliga medel om det är möjligt”

Man är således mycket tydlig med att arbetet med minskning av riskerna och användningen skall ske på ett sätt **som är förenligt med ett tillräckligt skydd av grödor.**

SNV har i sin slutsats av målsättningen emellertid stannat vid att målet är en betydande total minskning av risker och användning, **utan** att koppla detta till produktionen och skyddet av grödor, dvs man har inte satt in målsättningen i ett större sammanhang. Det finns tyvärr flera exempel på denna typ av allvarliga brister i handläggningen av denna fråga.

Sverige och EU

Sverige tillhör de länder i EU som använder minst bekämpningsmedel. Det beror i hög grad på att vårt geografiska läge, som i många produktionsavseenden är en nackdel, innebär färre problem med vissa typer av skadeangrepp. Vi har också en högt utbildad jordbrukarkår, en kompetent och effektiv rådgivning och en maskinstandard som håller nere bekämpningsnivån på en jämförelsevis låg nivå.

Problemen med bekämpningsmedel är därmed också väsentligt mindre i Sverige än i övriga EU. Direktivet syftar därmed i vissa delar till att komma tillrätta med problem som i första hand inte avser Sverige. En konsekvens av detta är att SNV, medvetet eller omedvetet, övertolkat direktivet i sina implementeringsförslag (se exempel nedan om §22).

Konsekvensanalys och konkurrens

Det svenska lantbruket är sedan EU-medlemskapet en del av en av världens största livsmedelsmarknader; en marknad där det också råder mycket hård konkurrens. Sverige har redan ett antal särregler som fördyrar svensk livsmedelsproduktion, vilket är en bidragande orsak till att det blir allt mindre svensk mat på de svenska matborden.

Bekämpningsmedelsläget är härvidlag inget undantag. En ytterst allvarlig brist i det här lagda förslaget är därför att det saknas konsekvensanalyser för det svenska lantbruket, vilket är en absolut nödvändighet innan man genomför några förslag. FS befarar att ett genomförande av förslaget i nuvarande skick skulle medföra att vissa betydande delar av den svenska livsmedelsproduktionen kommer att upphöra. Detta innebär inte bara att svensk produktion slås ut i onödan och ersätts av import, utan dessa importvaror har inte sällan också producerats under, i detta sammanhang, *sämre* förhållanden.

Det är således inte bara oansvarigt gentemot svensk livsmedelsproduktion, utan i ett europeiskt perspektiv även kontraproduktivt, om länder som Sverige ensidigt genomför

begränsningar i användningen av växtskyddsmedel. Det kan därför inte nog understrykas att det i allmänhet är oacceptabelt med svenska särregler på här aktuellt område.

Ansvarsfördelningen mellan myndigheterna

Ansvarsfördelningen mellan inblandade myndigheter är, enligt FS, olämplig.

Helhetsperspektivet, som FS inledningsvis framhållit vikten av, saknas med nuvarande konstruktion och arbetsfördelning i viktiga delar, vilket också medför att det saknas tillräcklig kompetens på de berörda myndigheterna, liksom ett ansvar för helheten.

FS anser att det krävs en omfattande omorganisation och resursförstärkning vad gäller myndigheternas arbete med bekämpningsmedelsfrågor.

Särskilda synpunkter

§3 Nationella handlingsplaner

FS anser att de enskilda myndigheterna med nuvarande struktur saknar tillräcklig kompetens för att ta huvudansvaret för utarbetandet av Nationella handlingsplaner. I första hand bör därför Regeringen ha detta ansvar (Alt 2). Om en myndighet ändå ges detta ansvar, anser FS att endast Jordbruksverket kan komma ifråga.

§5 Kunskapskrav

Det är av största vikt att det erbjuds flexibla alternativ vad gäller utbildning, innebärande bl a distansutbildning och/eller webbaserade utbildningar.

FS anser vidare att det är rimligt att det på försäljningsställen skall finnas tillgång till person som uppfyller kunskapskraven. Det finns dock ingen anledning till att denna person skall finnas fysiskt närvarande. Det fungerar minst lika bra om en person som uppfyller kraven finns tillgänglig per telefon, internet eller motsvarande.

§9 Föreskrifter om spridning av bekämpningsmedel

FS anser att Jordbruksverket i dagsläget är den myndighet som har bäst kompetens att ansvara för föreskrifter på området.

§22 Växtskyddsmedel med samma verkningsmekanism

Förslaget är orimligt och tyder på en bristande insikt och kunskap. Det finns heller inget i direktivet som ger stöd för införandet. Paragrafen bör enligt FS utgå i sin helhet.

Avslutning

FS anser att det vara viktigt och angeläget att EU aktivt arbetar för minska de negativa effekterna av bekämpningsmedelsanvändning. Direktiv 128/2009 kan i detta arbete ha en mycket viktig funktion. Det är även, både ur konkurrenssynvinkel och i ett vidare samhälls- och miljöperspektiv, av avgörande betydelse att svenska lantbrukare får tillgång till växtskyddsmedel på samma villkor som andra lantbrukare inom EU. Så är emellertid inte fallet och situationen tenderar härvidlag just nu att bli sämre, bl a om här aktuellt förslag genomförs i nuvarande skick.

Stockholm som ovan

Föreningen Foder och Spannmål

Håkan Söderlund/

Erik Hartman